

ההסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization
המחלקה לפעילות בתפוצות
Department for Diaspora Activities

בית העם

שיג ושיח ציוני

הגדת ט"ו בשבט

יזום והפקת התוכנית: JNF והמחלקה לפעילות בתפוצות, תשע"ב

ליקוט ועריכת החומר: דניאל אוברט, אליאב רודמן ושלמה שוורץ

תודה מיוחדת לנינה וולדין, מחברת 2002 JNF Tu Bishvat Hagaddah Branching Out,

לזכרה של: בתי אובל, סופרת, מחנכת ודמות מלאה באהבת ארץ ישראל

עריכה ראשית: גוסטי יהושע ברוורמן, ראשת המחלקה לפעילות בתפוצות

הפקה בפועל: תאיר סוסנה.

החוברת הופקה לצרכים פנימיים בלבד.

לא קל להיות ירוק
אבל אנחנו באים
לעזרתכם...

למה אנחנו חיים בישראל? האם זה בגלל ש"אין לנו ארץ אחרת"? או בגלל שזה מימוש החזון הציוני? "הציונות הפכה במהלך השנים להיות מילה מביכה ומדינת ישראל גורם מעיק" יאמרו כאלה שחיים בתפוצות. בנאומו בלונדון ב- 6.7.1886 אמר בנימין זאב הרצל כי "היהודים רוצים במדינה משלהם שבה יוכלו סוף סוף לחיות ולשגשג כאנשים בני חורין". הוא סיים את נאומו בתקווה כי ביום מן הימים תהיה המדינה נושאת את אושרם וכבודם של היהודים.... מדינת היהודים קמה. מדינה מודרנית, רבת הישגים, הממשיכה להילחם על קיומה. האם היא מממשת את החזון של הרצל? האם ובאיזה מידה היא נושאת את אושרם וכבודם של היהודים בארץ ובעולם. האם ובאיזה דרך היא "בית העם" היהודי?

תוכנית "בית העם" פותחה ע"י המחלקה לפעילות בתפוצות, ההסתדרות הציונית העולמית, במטרה לעודד שיג ושיח בנושאים של משמעות הציונות במאה 21: האם הושלם החזון הציוני, מה תפקידה של מדינת ישראל לאלה החיים מחוצה לה ואיזה חזון יש לכולנו עבורה.

באמצעות מגוון התכנים הכוללים טקסטים מסורתיים ומודרניים, סרטונים, יצירות אומנות, משחקים ועוד אנו שואפים ליצור דיון תוסס, ביקורתי, עדכני במרכיבי הזהות הציונית במאה 21.

אנו מזמינים אתכם לדון על משמעות העצמאות המדינית של העם היושב בציון ויחסי הגומלין המתקיימים בין היהודים החיים בישראל לבין אלה החיים בתפוצות.

זוהי הזדמנות לכל אחת ואחד ללא תלות בידע מוקדם להכיר, ללמוד, לחשוב, לדון ולהרהר על משמעות הציונות עבורו.

תוכנית "בית העם" קיימת היום בעברית, באנגלית, ספרדית ופורטוגזית ותתורגם לשפות נוספות בהתאם לדרישה. צוות המחלקה ישמח לקבל הערות ורעיונות שיסייעו לנו להמשיך ולפתח אמצעים להעמקת השיח הציוני, אנו מאחלים לכם חוויה משמעותית, גוסטי יהושע ברוורמן

מבוא

ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילנות. במציאות של ימינו, המאופיינת בשינויים סביבתיים המשנים את משמעות הרעיון של תיקון עולם, עלינו לגלות יותר מודעות לפוטנציאל של הדור שלנו לשנות את המנהגים הרווחים ולאחריות המוטלת עלינו לפעול למען הסביבה והחברה.

בספר דברים כי 19 נאמר: "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה..." – אמירה המבטאת את הקשר בין האדם לטבע ואת החובה האנושית לשמור על הסביבה. עץ אחד איננו יער, ואדם אחד אינו קהילה. בני האדם גרמו נזק רוחני וגשמי לכדור הארץ, וכולנו נדרשים לשתף פעולה כדי לתקנו.

בעודנו חוגגים את ט"ו בשבט על פי מסורות הקבליסטים מצפת, מוטל עלינו להרהר גם באחריות שלנו כלפי כדור הארץ וכיצד להתחיל בתיקון הנזקים.

ט"ו בשבט הוא מועד אידיאלי להתמקד בישראל. החג מתקיים בסימומה של עונת החורף בארץ, כאשר האביב עומד בפתח והיערות מתחילים להעלות גוון ירוק. במהלך הפעילות נקרא טקסטים העוסקים בקשר לישראל, נדון בחיבור שלנו לארץ ונטעם מהמאכלים המסמלים את פירותיה של ישראל.

חשיבותם של הטבע והסביבה לעם היהודי

ויקרא י"ט 23-25

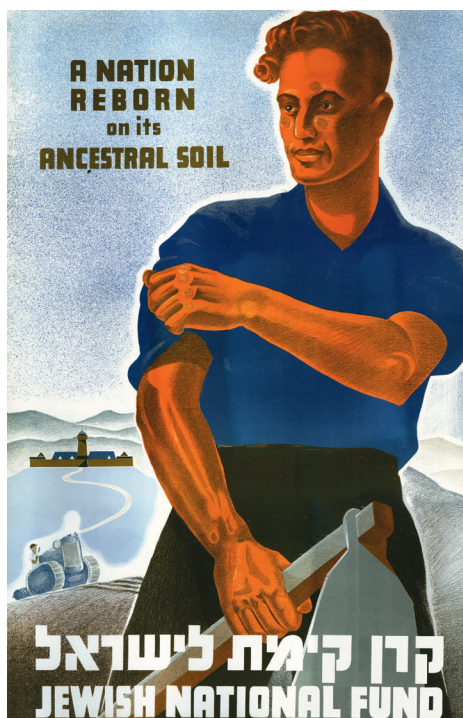
"וְכִי-תֵבֹאוּ אֶל-הָאָרֶץ, וְנִטְעַתֶּם כָּל-עֵץ מֵאֵכֶל--וְעֵרְלָתֶם עֵרְלָתוֹ, אֶת-פְּרִיָּו; שְׁלֹשׁ שָׁנִים, יִהְיֶה לָכֶם עֵרְלִים--לֹא יֵאָכֵל. וּבִשְׁנָה, הָרְבִיעִת, יִהְיֶה, כָּל-פְּרִי--קֹדֶשׁ הַלִּוִּים, לַיהוָה. וּבִשְׁנָה הַחֲמִישִׁת, תֹּאכְלוּ אֶת-פְּרִיָּו, לְהוֹסִיף לָכֶם, תְּבוּאָתוֹ: אֲנִי, יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם."

הפסוקים לעיל מלמדים על החשיבות של ט"ו בשבט, שהיה למועד במסורת היהודית. החג נועד לבטא כבוד לעצים ולכבד את כדור הארץ שאלוהים העניק לנו.

מנהג סדר ט"ו בשבט, שמקורו בקבליסטים ואשר נטמע בתרבות הציונית, חודש באופן פעיל בישראל עוד לפני הקמת המדינה, והוא נחוג בימינו על ידי יהודים רבים ברחבי העולם, דתיים וחילוניים כאחד. הגדה זו עוצבה על פי מסורת סדר פסח, שבמהלכו קוראים טקסטים ומשחזרים אירועים מהעבר, והרעיון הוא שבכל דור עלינו ללמוד את לקחי מורשתנו.

מערכת היחסים של בני האדם עם הטבע היתה מאז ומתמיד מורכבת. במהלך ט"ו שבט אנו בוחנים יחסים אלו ובודקים באילו דרכים אנו יכולים לגמול לאדמה שהעניקה לנו כל-כך הרבה. "התנועה הירוקה" וקבוצות למען הסביבה פועלים מדי יום לשינויי הדרך שבה אנו מנצלים את משאבינו. עם זאת, נוכל תמיד לעשות מאמץ נוסף. נושאי פעולה אלה יהיו חלק מרכזי בסדר ט"ו בשבט זה.

אנו ממליצים לבחור מההגדה קטעים שמעוררים בכם עניין ולהוסיף רעיונות משלכם. קראו את הקטעים בקול – כל אחד בתורו, יחד עם המשתתפים.

הנושאים המופיעים בהגדה

ההגדה מחולקת לארבעה פרקים. כל אחד מהם כולל את הנושאים הבאים:

מבוא והרהורים

מאכלים וברכות – הברכה היהודית המסורתית מזכירה לנו להודות לאלוקים

על מה שיש לנו ומה שאנו מקבלים

עובדה מדעית – מידע על הסביבה בישראל

נושאים לפעולה – הצגת דרכים אפשריות להתחבר אל הסביבה.

דיונים – כלים ליצירת דיון מושכל בסוגיות סביבתיות המאתגרות את ישראל.

תוכלו להוסיף לסדר שלכם פעילויות
שיהפכו את החוויה הזאת למהנה
ואינטראקטיבית. לפרטים נוספים
ראו: www.jnf.org/tbsac

שלב א' עשייה – פעולה

עשייה פירושה פעולה. האדמה, הקרקע וארץ-ישראל בפרט, מסמלת עשייה מאחר שהיא קבועה ומוצקה אך גם ניתנת לפיתוח בעזרת בני האדם. חשבו על הטבע ועל העולם הגשמי: באילו פעולות ניתן לנקוט לתיקון העולם ולשמירת שלמותו?

כסמל לעשייה, אנו אוכלים פירות ואגוזים שקליפתם נוקשה ותוכם רך; המזכירים לנו כי אלוהים מגן עלינו תמיד – הן על גופנו (חיצוני) והן על נפשנו (פנימי).

פירות ראשונים

מרימים את הרימון, השקדים והאגוזים ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ

שיר השירים ו' 11
”אֶל-גִּנַּת אֶגֶז יֵרְדְּתִי...”

שיר השירים רבה ו' כ"ו

”מה אגוז זה, את נוטל אחד מהכרי וכולן מדרדרין ומתגלגלים זה אחר זה. כך הן ישראל לקה אחד מהן כולן מרגישים...”

כוס ראשונה

במהלך סדר ט"ו בשבט אנו שותים 4 כוסות יין. נפתח בשתיית יין לבן, כסמל לטוהר ולראשית הבריאה. היין הלבן מזכיר את החורף, במהלכו הטבע שוקע בשינה. בחודשי החורף האדמה שוממה ולעתים מתכסה בשלג. בארץ ישראל החורף הוא עונת הגשמים היחידה, וכאשר השלג מכסה את ההרים בלבן (ולעתים אף יורד במדבר!) האירוע נחשב לתופעה נדירה ונחוזה כשעשוע חורפי מיוחד.

מוזגים יין לבן, מרימים את הכוס ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן

עובדה מדעית

הנגב המדברי שבדרומה של ישראל מהווה 60% משטחה של המדינה, אולם רק 8% מאוכלוסיית ישראל מתגוררת שם. מאז הקמת המדינה פועלים תושבי ישראל להגשמת חלומם של דוד בן גוריון, ראש הממשלה הראשון של ישראל – "להפריח את השממה". ישראל עומדת יפה במשימה זו הודות לכוחה של רוח החלוציות ובשילוב חידושים מדעיים וטכנולוגיה.

בשנת 1969 הוקמה אוניברסיטת בן-גוריון שבנגב בבאר-שבע, במטרה לקדם את פיתוח הנגב וכיום לומדים בה כ-19,000 סטודנטים. כיום, המדבר פורח לא רק במונחי צמחייה, אלא גם בפעילויות חדשניות. כדוגמה לכך, ניתן לציין את מיזם איילים (www.ayalim.org.il), שתכליתו להחיות את המודל הציוני של בניית קהילה בישראל המונהגת על ידי צעירים ישראלים – נשים וגברים כאחד. המיזם מטפח ערכים כגון ציונות, יזמות צעירה ומבסס את הקשר בין אדם לאדמה ובין הפרט לחברה בצורה שמתאימה למאה ה-21.

מיזם חשוב נוסף הוא תוכנית הנגב – מיזם בהיקף של 600 מיליון דולר שהושק ב-2010 על-ידי הקרן הקיימת לישראל במטרה למשוך אל הנגב 500,000 ישראלים באמצעות הרחבה ובנייה של קהילות חדשות. עד 2013 אמור המיזם להגדיל את אוכלוסיית הנגב ב-250,000 תושבים חדשים, לשפר את תשתית התחבורה, להוסיף עסקים והזדמנויות תעסוקה, תוך שימור משאבי מים והגנה על הסביבה.

נושאים לפעולה

- בדיוק כפי שהחלוצים המופלאים פועלים לקידום הנגב, ביכולתכם לתרום לקרקע בסביבתכם:
1. עודדו את בית הספר שלכם להפעיל קומפוסטר (דְּשׁוֹנָת) עבור שאריות מזון. הכינו קומפוסטר בחבית והתנדבו לסייע במלאכה. הזבל שמופק בתהליך זה עשיר בחומרים מזינים לצמחים ומקטין את ערימות הזבל המתכלה במזבלות.
 2. שתלו את הזרעים/החרצנים שנותרו מסדר ט"ו בשבט. הניחו כל אחד מחרצני הפירות שאכלתם במהלך האירוע בכוסית נייר מלאה בעפר לשתילה. הניחו את הכוסות במקום מואר ואל תשכחו להשקות אותם.
 3. השתתפו בתוכניות התנדבות יהודיות, כדוגמת ASB- Alternative Spring Break - תוכנית של הקרן הקיימת לישראל המציעה ליהודים בגילאי 18-30 הזדמנות להתנדב לפעילות מעשית בנגב במהלך חופשת האביב. מידע על אפשרויות נוספות למעורבות בתחום המקומי ו/או הגלובלי תוכלו למצוא באתר: www.jewishservice.org

דיון

אם הרימונים, השקדים והאגוזים שאכלנו בתחילת הערב לא נקטפו בידינו - הרי שרכשנו אותם בחנות, כמוצרים שמישהו אחר נטע וקטף אותם. החברה המערבית המודרנית מרחיקה אותנו, לאט ובהתמדה, מהחיבור הבסיסי שלנו לאדמה. כבני העם היהודי מוטל עלינו לקיים קשר אישי עם האדמה בכלל ועם ארץ ישראל בפרט באמצעות שורשינו ומורשתנו. כיצד אתם יכולים לאתגר את עצמכם במטרה להתחבר מחדש אל הטבע, הן כאנשים פרטיים והן כחלק מהמטרופולין המודרני? האם אתם מתחברים אל האדמה דרך ערכים יהודיים, באמצעות הקשר למדינת ישראל המודרנית או מתוך ערכים אנושיים אוניברסליים? אילו תפקידים תוכלו למלא בפתרון הדילמות הסביבתיות המאפיינות את המאה ה-21?

שלב ב' יצירה – התהוות

יצירה פירושה התהוות. חשבו איך דברים מתהווים במהלך היצירה ומה משמעותה של יצירה – לא רק במישור הגשמי שלה, אלא גם במישור היכולת שלנו ליצור ולזרום – היכולת להרגיש, לדבר ולשיר. תִּשְׁבּוּ על תהליכי שינוי צורה בטבע (כגון הפיכת מים לקרח) ועל תהליכים של שינוי אישי, תוך התמקדות בתמורות רוחניות.

כסמל ליצירה אנו אוכלים פירות שקליפתם רכה ובתוכם גלעין נוקשה, המזכירים לנו שאם יש לנו אנרגיה פנימית חזקה איננו זקוקים לקליפה קשה.

מאכלים אלה מסמלים את האביב בגלל קליפתם המגוננת, כפי שבאביב האדמה מתרככת באיטיות ומשנה צורה לאחר הקור המקפיא. לאחר הסרת קליפת החורף, נחשף פנים בשרני ופגיע. ילידי ישראל, באופן דומה, מזוהים עם פרי הצבר – קוצניים בחוץ אך מתוקים בפנים.

תמרים וזיתים

תלמוד בבלי, מנחות 35ב

”למה נמשלו ישראל לזית? לומר לך, מהזית אין עליו נושרין לא בימות בחמה ולא בימות הגשמים, אף ישראל אין להם בטילה עולמית לא בעולם הזה ולא בעולם הבא”

כוס שנייה

מערבבים מעט יין אדום ביין לבן ושותים כוס שנייה

עובדה מדעית

תצרוכת המים בישראל גבוהה בהרבה ממשאבי המים שלה, אך המדינה נדרשת לספק לתושבים את כמות המים הנחוצה וכתוצאה מכך מתמודדת עם גירעון בהיקף של כ-200 מיליארד מ"ק מדי שנה. הבעיה עלולה להחריף עם גידול האוכלוסין: עד סוף 2020 צפויה אוכלוסיית ישראל למנות 11 מיליון נפש (לעומת כ-8 מיליון ב-2010) והיא תזדקק לכ-300 מיליארד מ"ק נוספים של מי שתייה.

בעיית המים הולידה תוכניות יצירתיות, ובראשן מפעל מאגרי המים של הקרן הקיימת לישראל. במהלך העשור האחרון השקיעה הקרן הקיימת לישראל כ-70 מיליון דולר בבניית מאגרי מים להכלת מים מטוהרים ומי תהום המשמשים להשקיה. מאגרי המים, שלהם קיבולת כוללת של כ-250 מיליארד מ"ק, יגדילו את משק המים של המדינה בשיעור 22% ויספקו כמחצית מכמות המים המשמשת את מגזר החקלאות; בכך תתאפשר הפניית מי השתייה לצריכה ביתית.

נושאים לפעולה

במהלך חודשי הקיץ (מיוני עד אוקטובר) שרוי הנגב ביובש וכמות המטרים בו הממוצעת בו עומדת על אפס. תושבי אמריקה, הנהנים ממקורות מים זמינים ושופעים (בעיקר בצפון היבשת) מתקשים לדמיין מצב של מחסור במים ולהבין את ההשלכות ההרסניות של מציאות זו, אך אזורים מסויימים בארה"ב מתמודדים גם הם עם תנאים של בצורת קשה. על-מנת להתמודד עם קשיים אלו, נדרשים הישראלים והאמריקאים גם יחד לפעול לשימור משאבי המים המקומיים ולנקוט בצעדים מעשיים לטובת הנושא. הפעילות לשימור המים אינה דורשת מאמץ מיוחד אלא יכולה לבוא לביטוי בשינוי קטן של הרגלים.

הצטרפו לפעילות לשימור המים:

שתייה- במקום להמתין שמי הברז יתקררו כדי שניתן יהיה לשתות אותם, החזיקו בקבוק מי ברז במקרר.

כביסה- הפעילו את מכונת הכביסה רק כשהיא מלאה כדי לחסוך במים ובאנרגיה, והשתמשו בתוכניות חסכוניות התואמות את משקל הכביסה.

ניקיון ורחצה- סגרו את ברז כיור הרחצה כאשר אתם מצחצחים שיניים או מתגלחים. התקלחו בזריזות, צמצמו את שהייתכם במקלחת ובאמבטיה וסגרו את הברז כאשר אתם מסתבנים.

שטיפת מכוניות- רחצו את המכוניות באמצעות דלי ומי סבון, וכאשר אתם משתמשים בצינור השקיה היעזרו בזרבונית מתאימה למניעת זרימת מים מיותרת.

תנו לישראל כוס מים- המים הם מצרך חסר בישראל. הקרן הקיימת פועלת לסייע בניהול משק המים על ידי מיחזור, בניית מאגרים, שימוש במים מליחים במקצת להשקיית פירות וירקות, ועוד. אתם יכולים לעזור על ידי התרמה באמצעות קופסת קק"ל. המעות שתאספו יתרבו עד מהרה וסייעו לישראל להתמודד עם בעיית המים, החיוניים לקיומה. תרומותיכם יאפשרו להעניק לישראל כוסות מים באמצעות מיזמים ייחודיים, כמו מאגרי המים של הקק"ל.

הידעתם?

למעלה מ-70% ממי השפכים של ישראל עוברים טיהור. כמות המים המטוהרים בשראל היא הגבוהה ביותר בעולם (ספרד, העומדת במקום השני, ממחזרת 17% מהמים בלבד..)

המחסור במים בישראל מעמיד אותנו במצב קשה. ישראל פוגעת כיום במשאבי הטבע שלה על ידי נטילת מים מהכנרת, פעולה שגורמת לריקון שכבת האקוויפר. סכום כסף ניכר מושקע כיום בהתפלת מי ים. תהליך זה צורך כמויות גדולות של אנרגיה חשמלית, המוביל לפגיעה במשאבי הטבע. מצד שני, ישראל דנה ברעיון לרכוש מים ממדינות אחרות באזור, כפתרון זמני למחסור במים. באוגוסט 2002 הגיעו ישראל ותורכיה להסכם להספקת כ-50 מיליארד מ"ק של מים בשנה - כ-3% מהספקת המים המקומית. ישראל הסכימה לשלם לתורכיה מחיר כפול מעלות התפלת מים, הגבוה כמעט פי שלושה מהסכום לטיהור כמות מים זהה. מעריכים כי 50 מיליארד מ"ק יתקזזו עם כמות המים שישראל מספקת לירדן כחלק מהסכם השלום ביניהן משנת 1994.

מה צריכה ישראל לעשות, לדעתכם? האם עליה להשקיע כספים בהתפלת המים חרף הפגיעה בסביבה? האם עליה לרכוש מים בעזרת "מיקור חוץ" של משאבים חיוניים למדינות אחרות תוך כדי סיכון הביטחון הלאומי?

שלב ג' בריאה – יצירה

בריאה פירושה יצירה. קשבו על רעיונותיכם, תקוותיכם וחלומותיכם, על החוקים והדפוסים הטבעיים של הטבע ששולטים ביקום. הרוח (שפירושה גם נשימה וגם נפש) מסמלת את הבריאה, והבריאה מסייעת לנו למצוא שלמות. מעשה הבריאה האלוהית מושתת על ניגודים (אור וחושך, שמים וארץ, שמש וירח, ים ויבשה) המצטרפים למכלול שלם ויוצרים איזון באמצעות אנרגיה. כדי להגיע להרמוניה, עלינו להפעיל אנרגיה כדי למצוא את האיזון בין הכוחות המנוגדים של בני האדם ועולם הטבע. אנחנו מצווים לטפח את צרכינו האנושיים, אולם עלינו לעשות זאת בצורה שאינה מרוקנת או מצמצמת את היצירה ואת הסביבה. עלינו להשתמש באנרגיה שלנו בצורה אפקטיבית כדי למצוא איזון בין השניים. זו הדרך להשגת שלמות.

כסמל לבריאה אנו אוכלים פירות רכים לגמרי שאינם מוגנים בקליפה חיצונית והפרי כולו טוב לאכילה, כביטוי לכך שאין הבדל בין הרגשות שבתוכנו ובין ההופעה החיצונית.

ענבים, צימוקים ותאנים

הקיץ בישראל חם, חם, חם! בין התרגעות על החוף ובין הנאה משבילי הטבע, אוהבים הישראלים לנצל את שעון הקיץ (המאריך את שעות האור) להתרגעות בשמש. בתקופת הקיץ יש שפע של פירות וירקות, האוויר חם, ואנו מזכרים בשפע שהחיים מציעים. כסמל לשינוי הזה אנחנו מערבבים שוב יין או מיץ ענבים אדום. ביין או מיץ ענבים לבן.

כוס שלישית

מערבבים כמות גדולה של יין אדום במעט יין לבן ושותים כוס שלישית

עובדה מדעית

ישראל עומדת בחוד החנית של מחקר של צורות מודרניות של אנרגיה חלופית. ב-2008 הוחל בבניית שלוש תחנות כוח סולריות ליד אשלים שבצפון הנגב - שתי תחנות תרמו-סולריות ותחנה אחת פוטו-וולטאית.

הנגב המדברי והאזורים סביבו (לרבות הערבה) הנם אחד המקומות שטופי השמש ביותר בעולם. אזורים אלו, הנהנים יותר מכל מקום בישראל מחום השמש, היו למרכז התעשייה הסולרית במדינה. כמעט בכל בניין בישראל - ציבורי ופרטי כאחד - מחממים את המים באמצעות אנרגיה סולרית המופקת באמצעות "דוד שמש", הממוקם על הגג. ישראל ושכנתה קפריסין הן המובילות בעולם (במונחי נפש) בתחום המערכות הסולריות לחימום מים - למעלה מ-90% מבתי האב משתמשים במערכות אלה.

נושאים לפעולה

כל אחד ואחת מאינו יכולים לשפר את איכות הסביבה באמצעות הפחתת השימוש בחשמל. כיצד?

כבו את האורות ואת מכשירי החשמל כשאתם יוצאים את החדר.

האירו את החדר באור השמש לשם כך, פתחו את התריסים וצמצמו את השימוש בתאורה מלאכותית.

החליפו את נורות הליבון בנורות פלורוסנטיות, הצורכות פחות חשמל.

המנעו משימוש מיותר במכשירים חשמליים. מכשירים אלו ממשיכים לצרוך אנרגיה גם כאשר הם כבויים, ולכן מומלץ להוציאם מהשקעים כאשר אינם בשימוש. פעולה זו חוסכת כ-450 ק"ג פחמן דו חמצני ו-256 דולר בשנה.

ייבשו את הכביסה באוויר הצח. גם ייבוש חלקי במכונת ייבוש והשלמת הייבוש באוויר הצח חוסך אנרגיה וכסף.

הנמיכו את ווסת החום במיזוג האוויר ב-2 מעלות בחורף והעלו אותו ב-2 מעלות בקיץ.

העולם המודרני מתמודד עם בעיות סביבתיות רבות, שכל אחת מהן דורשת טיפול הכרוך במשאבים רבים. אנשים וגופים שונים קוראים לנבחרי הציבור להקדיש תשומת לב לבעיות הללו ולגייס מימון ממשלתי לפתרונן.

מדינת ישראל ניצבת בפני אתגרים רבים. אילו סוגיות, לדעתכם, הן החשובות ביותר? באילו תחומים סביבתיים ישראל צריכה להתמקד?

לו הייתם מכהנים כראש ממשלת ישראל והיו לרשותכם 5 מיליארד דולר לטיפול בנושאים סביבתיים, כיצד הייתם מחלקים את התקציב? באילו תחומים הייתם בוחרים להשקיע? האם הייתם נותנים עדיפות לענייני תחבורה (צמצום פליטת הפחמן באמצעות השקעה בתחבורה ציבורית, שיפור תשתיות, עידוד השימוש במכוניות ידידותיות לסביבה וכלי רכב היברידיים), לפיתוח מקורות אנרגיה מתחדשים (חוות מים ורוח), לשיפור המיחזור במדינה או לפעילות חינוכית (הסברה על אנרגיה חלופית, הרכבת תכניות לימודים בנושאים אקולוגיים, שימוש בטכנולוגיה משופרת במוסדות חינוך כדי לצמצם את השימוש בנייר וכד')?

חשבו על היתרונות והחסרונות של כל פעולה ונסו לתכנן מערך תקציבי מגובש ומנומק.

שלב ד' אצילות

אצילות, לפי תורת הקבלה, היא הרמה הקרובה ביותר לאינסופיות, המהות המופשטת האמיתית. חשבו על רוח אצילית טהורה, טוב לב, עוצמה ויופי. חושו קרבה לאלוהים וזכרו שכל יצור הוא חלק מיקום אחד בלבד. היסוד המזוהה עם אצילות הוא האש, המסמלת שני כוחות מנוגדים: מצד אחד היא מהווה אנרגיה של חיים; מצד שני היא יכולה גם להרוס (כפי שראינו בשריפות ההרסניות שהתחוללו ברכס הכרמל בשנת 2010).

כדי לעצור את הצריכה המכלה שלנו, עלינו להיות אזרחים פעילים ולשמור על איזון עם הטבע. עונת הסתיו מזכירה לנו את חשיבות האיזון. בתום הקיץ, עם בוא הסתיו, כל מרכיבי העולם מתכנסים בעצמם. הצמחים מתכנסים בעצמם כדי להכין את הזרעים; בעלי חיים מתכנסים בעצמם כדי לנוח; ואנו מתכנסים בעצמנו כדי להרהר בשנה שחלפה ובזו שעומדת להתחיל, ומבינים כי תכליתנו לחיות בהרמוניה עם כל בראיו של האל, לפעול לגילוי האיזון ולתקן את המקומות שבהם הוא מופר.

כסמל לאצילות, אנו אוכלים פירות המהווים חומרי גלם לייצור מזון – הדגן. אנו אוכלים לחם ופיתות כמו בתקופתו של אברהם אבינו ונזכרים בהיותנו שבט נודד היושב עכשיו בארצו, מולדת אבותיו.

לחם

מברכים על הלחם:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ.

כוס רביעית

כוס היין הרביעית מכילה יין אדום בלבד והיא מסמלת את פריחת הטבע לפני החורף הקר. עוצמת הצבע האדום מייצגת את כוחנו, בדומה לשורשיהם החזקים של עצים בריאים באדמה וזרועותיהם הפתוחות באהבה, שמחברת הכול סביבנו.

מוזגים יין אדום ושותים כוס רביעית

עובדה מדעית

האם ידעתם שישראל היא אחת משתי מדינות בעולם שנכנסה למאה ה-21 עם רווח נקי במספר העצים שלה? מ-1901 ועד היום נטעה הקרן הקיימת 240 מיליון עצים בישראל, ובכך כיסתה למעלה מ-1012 קמ"ר. את השינוי שחל במהלך כ-100 שנות עבודה אפשר לראות לא רק בנסיעה ברחבי ישראל, אלא גם מהחלל!

כדי לשמור על הישגים מרשימים אלו, עלינו לזכור גם את הסכנות האורבות לתהליכי הייעור, ובראשן – השריפות. ב-2 בדצמבר 2010 התחוללה השריפה הקטלנית ביותר בתולדות ישראל. השריפה פרצה על רכס הכרמל ליד חיפה, ובמשך כ-82 שעות התפשטו הלהבות על פני האזור. הרוחות העזות ומזג האוויר היבש גרמו להתלקחות האש ולנזקים כבדים. 13 בני אדם מצאו את מותם בשריפה, כ-250 בתים נהרסו ו-17,000 תושבים נאלצו לפנות את בתיהם (בתריסר ערים וישובים). האש המשתוללת שרפה למעלה מחמישה מיליון עצים, בשטח של כ-51 קמ"ר של חורש טבעי ויערות נטועים (שטח השווה בגודלו ל-7,142 מגרשי כדורגל או 40% משטחה של ירושלים) וגרמה למותם של אלפי בעלי חיים. שיקום האזור ייערך במשך שנים.

נושאים לפעולה

על כל אחד מאיתנו לקחת אחריות על חלקו בבעיות הסביבתיות בעולם. עלינו לנקוט פעולה כדי לעצור את ההרס שאנו רואים סביבנו. כדברי גנדי, "עליכם להיות השינוי שאתם רוצים לראות בעולם."

דיון

דברים י"ט 9-19

"וּבְקִצְרְכֶם אֶת-קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה פָּאֵת שְׂדֶךְ לְקִצֹּר וְלִקְטַת קִצְרֶךְ לֹא תִלְקֹט. וְכִרְמֶךָ לֹא תְעוֹלֵל וּפְרִט פְּרִמֶךָ לֹא תִלְקֹט לְעֹנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם."

התורה מתייחסת לקשר שלנו לקהילה, באמצעות ארץ-ישראל.

הפסוקים לעיל מבטאים שני ערכים: הרעיון הראשון מבחיר כי עלינו להשתמש בחומרים שברשותנו לפי מידת הצורך ולא מעבר לכך; הרעיון השני מנחה אותנו לחלוק עם הזולת את משאבי העולם.

עלינו לזכור את הפסוקים הללו וליישם את עקרונותיהם גם בהרגלי צריכת האנרגיה שלנו.

איך נתאים את השימוש באנרגיה לצרכינו, כך שנוכל להתמודד עם החששות הסביבתיים הנוכחיים מבלי להקריב את נוחותנו? מהי האחריות שלנו כלפי "העני והגר" בכל הקשור לאנרגיה? מהי האחריות שלנו כלפי ארץ ישראל ומדינת ישראל? כיצד תיישמו סגנון חיים בר קיימא בחייכם האישיים?

מסקנה

תהלים כ"ד 1

“לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָתָהּ תִּבְּל וַיֵּשְׁבִי בָּהּ.”

חג ט"ו בשבט מגלם את הנאמר בפסוק המופיע בתהילים

כל בני האדם מופקדים על שלום כדור הארץ, ועל כולנו לדאוג לכך שהתוצרת החקלאית תהיה זמינה לכל ילדיו של האל. נכסים הם פיקדון קדוש הניתן על ידי אלוהים ויש לנצל אותם כדי להגשים את תכליותיו, מתוך הבנה כי איש אינו הבעלים המוחלט או היחיד של נכסיו. התפישה שבני אדם קיבלו את כדור הארץ בפיקדון, מומחשת בסיפור העתיק שלהלן:
שני גברים רבו על פיסת קרקע. כל אחד מהם טען לבעלות עליה וחיזק את טענתו באמצעות הוכחות. השניים הסכימו לפנות אל הרב כדי ליישב את הסכסוך. הרב הקשיב אך לא הצליח להגיע להחלטה כלשהי מאחר שנראה היה ששניהם צודקים. לבסוף אמר, “מאחר שאיני יכול להחליט למי שייכת הקרקע הזאת, הבה נשאל אותה.” הוא הצמיד את אוזנו לקרקע ואחרי רגע הזדקף, “רבותי, הקרקע אומרת שהיא שלא שייכת לאיש מכם, אלא שאתם שייכים אליה.”

תפקידם של בני האדם הוא לפעול. כמי שמאמינים בצווי המסורת היהודית אנו יודעים כי עלינו לפעול על-מנת להפוך את העולם למקום טוב יותר.

ברכת שהחיינו נאמרת באירועים מיוחדים. עם סיום סדר ט"ו בשבט החגיגי נברך יחד:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְמַן הַזֶּה

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם

Conclusion

“The earth is the Lord’s” (Psalm. 24:1).

Tu Bishvat embodies this important quote by saying that all people are to be stewards of the Earth, and make sure that its produce is available for all of gods children.

Property is a sacred trust given by G-d; it must be used to fulfill G-d’s purposes. No person has absolute or exclusive control over his or her possessions. It is mankind’s task to act, and while we continue to believe in the Jewish teachings, we must never forget that it is upon us to make the world a better place. The concept that people have custodial care of the earth, as opposed to ownership, is illustrated by this ancient story:

Two men were fighting over a piece of land. Each claimed ownership and bolstered his claim with apparent proof. To resolve their differences, they agreed to put the case before the Rabbi. The Rabbi listened but could come to no decision because both seemed to be right. Finally he said, “Since I cannot decide to whom this land belongs, let us ask the land.” He put his ear to the ground and, after a moment, straightened up. “Gentlemen, the land says it belongs to neither of you but that you belong to it.”

The Shehecheyanu blessing is a common prayer said to celebrate special occasions. As we conclude this festive celebration of Tu BiShvat, let us recite it together:

Baruch atah adonai eloheinu melech ha’olam shecheyanu v’kiy’manu v’higyanu lazman hazeh.

בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחַיָּינוּ וְקִיַּמָּנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְמַן הַזֶּה

Blessed are You, L-rd our G-d, Ruler of the Universe, who has granted us life, sustained us and enabled us to reach this occasion.

Leviticus 19:9-10

"When you reap the harvest of your land, you shall not reap all the way to the edges of your field, or gather the gleanings of your harvest. You shall not pick your vineyard bare, or gather the fallen fruit of your vineyard; you shall leave them for the poor and the stranger."

The Torah speaks of our relationship to the community through the land of Israel. The quotes above express two main values. First, the idea of using as much as we need and not more than we have to ... and secondly, understanding that all of the resources of the world are to share. Relate this passage to your energy consumption habits.

Discussion

How do we adapt our energy usage to meet the current environmental concerns without sacrificing our comfort?

What is our responsibility to Israel - the State and the Land?

How, in your personal life, will you move closer to living a sustainable lifestyle?

Pour red wine and drink the fourth glass.

Scientific Fact

Did you know that Israel is one of only two countries in the world that entered the 21st century with a net gain in its number of trees? Since 1901 to this day JNF has planted over 240 million trees in Israel, covering more than 250,000 acres. In over 100 years of work, you can see that change not only on a drive through Israel, but even from space! Check it out for yourself.

On December 2, 2010 the deadliest forest fire in Israel's history broke out on the Carmel Mountain Range near Haifa. For more than 82 hours the blaze spread rapidly across northern Israel—fanned by strong winds and dry conditions—killing 43 people, forcing the evacuation of 17,000 residents from dozens of towns, and destroying or severely damaging 250 homes. The wildfire burned more than five million trees across 12,500 acres of natural wood lands and planted forests, an area comparable to 7,142 football fields or 40% of the entire city of Jerusalem. Thousands of animals were also killed in the blaze. Recovery will take years.

Action Items

Each of us must take responsibility for the worldwide environmental problems.

We must act now in order to reverse the deterioration that we recognize all around us. As

Gandhi said, *"You must be the change you wish to see in the world."*

Level 4 Atzilut - Nobility

Atzilut is the closest level to infinity, according to Kabbalists.

Atzilut means nobility. Think about pure noble spirit, loving-kindness, power and beauty. Feel close to G-d and remember that each creature is part of just one universe. Fire (aish) is the symbol of Atzilut.

The element of fire (aish) is most identified with nobility, symbolizing two opposite forces: The energy of life as well as causing devastating occurrences

as we have witnessed during the 2010

disaster in the Carmel Mountain Range. We must become active citizens in order to stave off our own burning consumption.

As summer turns to fall, plants turn inward to prepare their seeds, animals turn inward for rest, and we turn inward to think about the year that has passed and the one that is beginning. Our purpose is to live in balance and harmony with all of G-d's creations. We must be active in discovering that balance and repairing the places in our lives where it does not exist.

To symbolize Atzilut we eat fruits that are the raw materials for the creation of food – the grain. As in the time of Abraham, we eat pita to remind us of our origins as a wandering tribe, now at home in the land of our ancestors.

Lift the bread and recite:

Baruch atah adonai, eloheinu melech ha-olam, HaMotzi Lecham Min Ha'Aretz בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ.

Blessed are You, our G-d, Sovereign of the universe, who brings bread from the earth. The fourth cup of wine is fully red to symbolize the full bloom of nature before the cold winter. The strength of the red represents our strength, similar to that of healthy trees with solid roots in the ground and with arms open to the love that connects everything around us.

Discussion

In a world of environmental problems, there are many voices calling for attention and government funding. Considering the many issues that face Israel today, which one is the most important to focus on?

If you were the Prime Minister of Israel and you had 5 billion dollars to spend on the environment, how would you prioritize your environmental budget between education, alternative energy, or transportation? Remember to evaluate the cons.

- Education – Spend time educating youth on alternative means of energy, creating environmental projects in the schools, working with teachers to create a better curriculum, putting better technology in schools to reduce the use of paper.
- Alternative Energy – Creating renewable energy sources – water & wind farms along with improving recycling countrywide.
- Transportation–Reducing carbon emissions, building stronger infrastructure into mass transportation, research in eco-friendly electric and hybrid cars.

Scientific Fact

Each and every one of us can contribute to the environment by reducing electricity consumption. How?

The Negev Desert and the surrounding area, including the Arava Valley, are the sunniest parts of Israel (one of the sunniest places in the world) and have become the center of the Israeli solar industry. Today, almost every building in Israel, public and private, heats its water with the energy of the sun through what's known as a "Dood Shemesh" (sun tank) located on the roof. Israel (and its Mediterranean neighbor, Cyprus) are the world's per-capita leaders in the use of solar hot water systems with over 90% of homes using them.

Israel is on the forefront of modern forms of alternative energy. In 2008 construction began on three solar power plants near Ashalim (in the northern Negev) - two thermal and one photovoltaic.

Action Items

- **Turn off** lights and appliances when leaving a room.
- **Open your shades** for sunlight instead of using artificial light.
- **Un-plug appliances** that are not in use. They continue to use energy even when they are not on. This action can save 1,000 lbs. of carbon dioxide and \$256 per year.
- **Switch to** compact fluorescent light bulbs instead of incandescent bulbs.
- **Air-dry clothes** after washing. Even using the dryer to partially dry your clothes and letting them air-dry the rest of the way can save more energy and money than using the dryer for all your needs.
- **Turn down** your heater thermostat down two degrees in winter and up two degrees in the summer.

Raise the Grapes, Raisins and Figs.

Summer in Israel is hot, hot, hot! Between relaxing on the beach and enjoying nature's trails, Israelis love to take advantage of the long daylight hours to relax in the sun. During the summer, fruits and vegetables are plentiful, the air is warm, and we are reminded of the richness of life. As a symbol of this change, we mix more red wine or grape juice into the white for a deeper color.

Mix mostly red wine with a little white
and drink the third glass.

Level 3 Bri'ah - Creation

Bri'ah means creation. Think about your ideas, hopes and dreams, the natural laws and patterns of nature that govern the universe. The wind (also means breath and soul) symbolize the creation and the creation assists us to find wholeness. G-d's creations are based on contrasts (light and dark, earth and sky, sun and moon etc.) joining a whole system and create a balance through energy. To reach wholeness and harmony, we must use energy to find the balance between the opposite forces of humans and nature.

We are instructed to cultivate for our human needs, but we must do so in a manner that does not deplete or degrade creation and the environment. We need to use our energy effectively, in order to find a balance between the two. This will create shlemut (wholeness).

As a symbol of Bri'ah, we eat fruits that are soft throughout with no protective shells or pits inside so that the whole fruit can be eaten. Here, there is no difference between our inner feelings and our outer selves.

Discussion

Due to the shortage of water in Israel, we are put in a tough position. Israel is currently harming its natural resources by taking water from the Kinneret (Sea of Galilee) and thereby slowly depleting underground aquifers. A significant amount of money is currently being spent desalinating water from the Mediterranean Sea. This process uses large amounts of electrical energy, ultimately harming other environmental resources. On the other hand, Israel has discussed the idea of buying water from other countries in the region, specifically Turkey, as a possible temporary solution to the water shortage. In August 2002 Israel came to an agreement with Turkey for the supply of 13.2 billion gallons of water to Israel annually - about 3 percent of its water supply. Israel agreed to pay Turkey approximately three times what it would cost them for the same amount of recycled water and about twice that of desalinated water. The 13.2 billion gallons are estimated to offset the water that Israel supplies to Jordan as part of their 1994 peace agreement.

What should Israel do? Buy water at the risk of compromising national security by 'outsourcing' vital resources to other countries? Should Israel spend the money desalinating water while potentially harming the environment?

Action Items

In Israel, the average rainfall total in the Negev from June through October is zero. For most Americans it is difficult to imagine how devastating a water shortage can be, largely because of the ample availability of water in North America, but as parts of the U.S. face severe and unprecedented drought conditions, it is important to begin to develop habits that preserve our local water supplies.

Join water preservation worldwide by following these actions:

- Instead of waiting for tap water to get cold enough for drinking, **keep a bottle of tap water in the refrigerator.**
- **Wait until you have a full load of laundry** before running the machine to save both water and energy. If you can't wait for a full load, use the right water level to match the size of the load.
- **Turn off the sink faucet** while brushing teeth or shaving.
- **Take short showers** rather than long showers or baths, and turn the water off while soaping.
- **Wash your car with a bucket of soapy water** and use a nozzle to stop the flow of water from the hose between rinsing.
- **Give Israel a drink.** Water, vital to Israel, is in very short supply. JNF is working to help manage water by recycling, building reservoirs, using brackish water to grow fruits and vegetables, and more. You can help by collecting coins in the Jewish National Fund Blue Box.

Your change will soon add up, helping to give Israel a drink of water through projects such as JNF Water Reservoirs.

Scientific Fact

Israel requires more water for consumption than its resources yield. Annually, Israel faces a deficit of almost 53 billion gallons. By the year 2020, Israel's population is expected to increase to 11 million (from approximately 8 million in 2010) and the country will require another 80 billion gallons of drinking water.

Over the last decade, JNF has invested nearly \$70 million to build Israel's reservoirs, which hold recycled waste water and flood water used for irrigation. With a combined capacity of 66 billion gallons, JNF reservoirs increase Israel's water economy by 12% - providing almost half of the water used by the agricultural sector, thus freeing up fresh water for domestic consumption.

More than 70% of the sewage water in Israel is purified, the highest amount in the world.

(Spain comes in second, recycling just 17%).

Did you know?

More than 70% of the sewage water in Israel is purified, the highest amount in the world. (Spain comes in second, recycling just 17%)

Level 2 Yetzirah - Formation

Yetzirah means formation. Think about how things are formed in acts of creation and what it means to create. Think about creation not just in the physical sense, but also in our ability to be creative and flow – our capacity to feel, speak and sing. Think of a transformation in nature (Such as water changing to ice.) and our personal transformation, while focusing on our own spirituality.

As a symbol of Yetzirah, we eat fruits with soft outer shells and hard pits, reminding us that if we have strong inner energy, we don't need a protective outer shell.

These foods symbolize the spring season because of their protective outside. Just as in Spring the earth becomes softer after melting the cold ice from its surface, and removes its hard shell exposing its vulnerable inside.

A similar concept has come to identify Israelis – the Sabra (or prickly pear) has a sharp exterior, but is sweet on the inside.

Raise the Olives and Dates.

Mix some red wine in with the white and drink the second glass.

Action Items

Just as these amazing pioneers are working to improve the Negev, you can contribute to your local land preservation:

- **Encourage your school to compost food scraps.** Set up a compost barrel and volunteer to help out with it. The resulting dirt is rich in nutrients for plants, and it keeps landfills from filling up with biodegradable waste.
- **Plant seeds from your seder.** Using the seeds from the fruits you ate during your Tu BiShvat seder, place each seed in a small paper cup with potting soil. Put the cups in a sunny spot, and remember to water them.
- **Jewish Service Program** such as ASB- An organization of the JNF which gives Jewish people from the ages 18-30 and opportunity to participate hands-on volunteering in the Negev. You can also volunteer this spring break with JNF on Alternative Spring Break (ASB).

Discussion

We did not grow or pick the pomegranate and almonds that we ate for Assiyah/Action - we purchased them from the store from someone else that planted and harvested them. Slowly but surely modern Western society is removing us from our basic connection to the earth. we want to have a personal connection with land - and with the land of Israel specifically - through our roots and our heritage. How do you as an individual and as a part of contemporary society challenge yourself to reconnect? Do you connect more to the Jewish values out of a connection with modern Israel; or simply out of basic humane values? What roles could you fulfill in order to solve this 21st century dilemma?

Song of Songs 6:11

"I went down to the nut grove..."

Song of Songs Rabbah 6:26

"Just as with nuts, if you remove one from the pile, all of them move and roll after each other. So to with Israel, if you hit one of them, they all feel it."

Scientific Fact

The Negev desert in the south of Israel makes up 60% of the country's land, but only 8% of Israel's population lives there. Since the founding of the state, Israelis have been working to fulfill the dream of David Ben Gurion, Israel's first Prime Minister, to "make the desert bloom." Through pioneering spirit, coupled with innovations in science and technology, Israel is succeeding in this task.

Ben-Gurion University of the Negev was established in Be'er Sheva in 1969 with the aim to bring development to the Negev, and today has more than 19,000 students enrolled. The desert is blooming not only with vegetation, but with innovation as well.

Projects like Ayalim (www.ayalim.org.il), whose goal is to revive a Zionist model of community building in Israel are led by young Israeli men and women. Ayalim nurtures values such as Zionism, young entrepreneurship and the bonds between man and land and between individual and society - in a way that fits the 21st century.

Blueprint Negev, a project launched by JNF in 2010, is a \$600 million project aimed at attracting 500,000 Israelis to the Negev through expansion and construction of new communities to accommodate them. The project aims to increase the Negev's population by 250,000 new residents by 2013, improving transportation infrastructure, adding businesses and employment opportunities, preserving water resources and protecting the environment.

Raise the Pomegranate, Nuts and Almonds and recite this blessing:

Baruch atah adonai, eloheinu melech ha-olam, Borei pri ha-etz.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ

Blessed are You, our G-d, Sovereign of the universe, who creates the fruit of the tree.

Our first glass of wine is white, reminding us of winter, when nature is asleep.

The white wine symbolizes purity and represents the beginning of creation.

In winter the earth is sometimes barren, and covered with snow – in Israel snow is a winter treat that covers the mountains in white- sometimes even in the desert! Winter is the only rainy season in Israel.

Pour white wine, lift the glass and say:

Baruch atah adonai, eloheinu melech ha-olam, Borei pri ha-gafen.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן

Blessed are You, our G-d, Sovereign of the universe, who creates the fruit of the vine.

Drink the first glass.

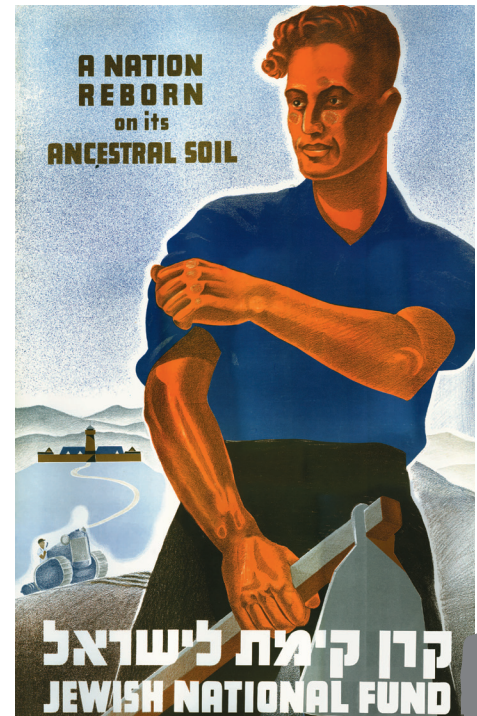
Level 1 Assiyah - Action

Assiyah means action. The Earth and especially the land of Israel are symbols of action (Assiyah) because they are permanent and solid, but can also be developed with the help of mankind. Think about the nature and the physical world: What actions can we take to repair the world and keep it whole?

Babylonian Talmud 53b

"Why is Israel compared to the Olive Tree? Just as the leaves of the olive tree do not fall, neither during summer nor during the rainy season, so too, Israel can never be destroyed, neither in this world nor in the world to come."

As a symbol of Assiyah, we eat fruits and nuts with a tough outer shell and a soft inside; reminding us that G-d protects us always: both our bodies (outside), and our souls (inside).

The Tu BiShvat Seder, taken from the Kabbalists and ported into Zionist culture, was actively revived in Israel even before the founding of the State, and is now celebrated by many Jews, religious and secular, around the world. This Hagaddah is designed to follow the tradition of a Seder, modeled after the Pesach (Passover) Seder, where a story is told through reenactment, reading of texts, and the idea that in every generation we must learn for ourselves the lessons of our heritage.

The relationship that humans have with nature has always been a complicated one. During Tu BiShvat we examine this relationship and do our best in reflecting on how we can give back to the land which has given us so much. The “Green Movement” and other environmental groups are making daily strides to change the way we treat our resources, however, we can always make more of an effort. These action items will be a theme throughout this Tu BiShvat Seder.

You are encouraged to select segments of interest to you from the Hagaddah, and add contributions of your own. Take turns reading aloud and share them with other participants.

Introduction

Tu BiShvat is the celebration of trees. As the environment is changing, and the idea of Tikkun Olam (repairing the world) is changing with it, we must be aware of how our generation has the potential and responsibility to change the current practices in our society. In Deuteronomy 20:19 we learn that “A human is like a tree in the field”, an expression used to describe the link between mankind and nature, and its commitment towards the environment. Just as one tree does not make up a forest, one person does not make up a community.

The human race has caused spiritual and physical damage to the Earth. This requires all of us to work together to repair these damages.

Tu BiShvat is an ideal time to focus on Israel. While celebrating Tu-Bishvat and following the tradition of the Kabbalists in Tzfat (Safed), we must not forget the responsibility we have towards the Earth, and begin to think of ways to preserve it.

In the book of **VaYikra (Leviticus) 19:23-25** we begin to learn about the importance of nature and the environment to the Jewish people.

“When you enter the land and plant any kind of fruit tree, regard its fruit as forbidden. For three years you are to consider it forbidden; it must not be eaten. In the fourth year all its fruit will be holy, an offering of praise to the LORD.

But in the fifth year you may eat its fruit. In this way your harvest will be increased”.

From these verses we can understand the importance of the festival of Tu BiShvat, which became an important marker of time on the Jewish tradition time axis.

It was a way to honor the trees, and by extension, the Earth that G-d gave us.

Program Development and production: JNF and Department for Diaspora Activities

Created by Danielle Obrart, Eliav Rodman, and Shlomo Schwartz

In memory of Beth Uval - writer, teacher, and lover of the Land of Israel

Special Thanks to Nina Woldin, author of "Branching Out, JNF Tu BiShvat Hagaddah 2002"

This booklet is for internal use only

This program was initiated and produced by the Department for Diaspora

Chief Editor: Gusti Yehoshua Braverman,

Head of the Department for Diaspora Activities

Production: Tair Soussana.

It's not easy being
green – But we're
here to make it a
little easier...

Why do we live in Israel? Is it because we have no other land?

Or is it the actualization of the Zionist vision? Or is it anti-Semitism?

Some who live in the Diaspora would say, "Zionism, over the years, has become an embarrassing word, and the State of Israel - a burden."

In his speech in London, on July 6, 1886, Binyamin Ze'ev Herzl said, "The Jews want their own state where they can finally live and thrive as free people." He concluded his speech with the hope that someday the State will carry forth the honor and happiness of the Jewish people....

The Jewish State was established: a modern state, with many achievements, yet still struggling for its existence. Does it fulfill Herzl's vision? Does it, in fact, carry the honor and happiness of Jews in Israel and abroad?

Is it really the Jewish "Beit Ha'am" (Home of the People) and if so, how?

The "Beit Ha'am" program was developed by the World Zionist Organization Department for Diaspora Activities, with the intention of encouraging dialogue about the meaning of Zionism in the 21st century, the question whether the Zionist vision has been accomplished, the role of the State of Israel towards those who live abroad, and what the shared vision is.

By using diverse contents, including traditional and modern texts, movie clips, works of art, games, etc. we wish to promote a vibrant, critical, and relevant discussion concerning elements of Zionist identity in the 21st century.

We invite you to discuss the meaning of political independence for the people living in Zion, and the reciprocal relationship between Jews who live in Israel and those who live in the Diaspora.

This is an opportunity for everyone, independent of prior knowledge, to learn, think, discuss, contemplate, and become familiar with what Zionism means to him or her.

The "Beit Ha'am" program currently exists in Hebrew, English, Spanish, and Portuguese, and will be translated into other languages by request. Our staff will be happy to receive comments and ideas that may help us continue to develop further tools to enhance the Zionist narrative.

We wish you a meaningful experience, Gusti Yehoshua Braverman

ההסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization
המחלקה לפעילות בתפוצות
Department for Diaspora Activities

Beit Ha'am

Z-Talks

בית העם

שיג ושיח ציוני

Tu Bishvat Hagaddah

